Maija Rantamäki 26.10.2023

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

U 57/2023 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi maaperän seurannasta ja kestokyvystä (maaperän seurantaa koskeva laki)

Pyydettynä lausuntona yllä mainitusta asiasta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

- On tärkeää, että valtioneuvosto pitää huolta toissijaisuusperiaatteen toteutumisesta ja lainsäädännön ennakoitavuuden varmistamisesta.
- Komission ehdottamaa maaperän terveyden seurantakehystä on järkevöitettävä ja esitetyn kriteeristön sopivuutta tarkasteltava osin uudelleen kustannustehokkuuden ja syy-seuraussuhteiden arvioinnin varistamiseksi.
- Tarvittavan jouston ja eri tavoitteiden yhteensovittamisen varmistamiseksi komission ehdottamien maaperän kestävän käytön periaatteiden tulisi olla selvästi esimerkinomaisia.

1 Toissijaisuusperiaatteen ja läheisyysperiaatteen noudattaminen sekä lainsäädännön ennakoitavuuden kehittäminen on tärkeää

Metsäteollisuus ry suhtautuu valtioneuvoston tavoin myönteisesti siihen, että maaperän sopeutumiskykyä edistetään EU-lainsäädännön kautta. Maaperä ja maakäytön historia vaihtelevat suuresti EU:n sisällä, ja siksi direktiivi on tarkoituksenmukainen säädösmuoto maaperän seurantaa ja sopeutumiskykyä koskevalle lainsäädännölle.

Direktiiviehdotuksessa todetaan, että komissiolla on mahdollisuus antaa lisävaatimuksia ja täydentää direktiiviä alempiasteisin säädöksin, mikäli jäsenmaiden toimet maaperän tilan parantamiseksi eivät ole riittäviä. Metsäteollisuus ry pitää tärkeänä valtioneuvoston varauksellisesta suhtautumista komission esittämään delegoituun säädösvaltaan, sillä se heikentäisi merkittävästi lainsäädännön ennakoitavuutta.

2 Maaperän terveyden seurantakehystä on järkevöitettävä ja samalla arvioitava esitetyn kriteeristön sopivuus

Direktiiviehdotuksessa esitetään yksityiskohtainen maaperän tilan seurantakehys sisältäen velvollisuuden raportoida tarkkoja tietoja komissiolle ja Euroopan ympäristökeskukselle (EEA). Metsäteollisuus ry pitää maaperätiedon kehittämistä ja keräämistä tärkeänä, mutta katsoo, että metsien osalta on pyrittävä tehokkaaseen seurantaan ilman ylimitoitettuja velvoitteita esimerkiksi raportointitiheyden osalta. Metsämaaperässä ei juurikaan ehdi tapahtua muutoksia viidessä vuodessa.

Metsäteollisuus ry korostaa, että Suomen kannassa tulisi korostaa maaperän kuntoa ja sopeutumista koskevan seurannan sisällyttämistä mahdollisuuksien mukaan olemassa olevien inventointien yhteyteen. Metsien osalta tämä on valtakunnan metsien inventointi. Näin taattaisiin kustannustehokkuus sekä metsistä ja metsämaaperästä saatavien eri mittaustulosten syy-seuraussuhteiden parempi arviointi.

Direktiiviehdotuksessa maaperän terveyttä punnitsevaan kriteeristöön ja raja-arvoihin sisältyy osin merkittäviä epävarmuuksia. Esimerkkinä mainittakoon orgaanisilla mailla esiintyvä orgaaninen hiili, jonka määrän muutoksen mittaaminen on haasteellista. Epävarmuus heijastuu tulosten ja raportoinnin luotettavuuteen. Euroopassa on käynnissä laaja Soil Health Benchmarks -tutkimushanke, jonka tavoitteena on kehittää indikaattoreita ja raja-arvoja erilaisille maaperäekosysteemeille yhteistyössä sidosryhmien kanssa. **Metsäteollisuus ry esittää valtioneuvoston kantaa lisättäväksi, että orgaanisen hiilen määrän muutosta orgaanisilla mailla osoittava kriteeri linjataan vasta selvityksen valmistuttua.**

3 Maaperän kestävän käytön periaatteet olisi täsmennettävä olevan selvästi esimerkinomaisia

Direktiiviehdotuksessa listataan kestävän maankäytön periaatteet, joita hyödyntäen jäsenmaat määrittelevät maaperälle hyvät ja huonot käytännöt. Kestäviä käytäntöjä tulee ottaa käyttöön ja negatiivisesti vaikuttavista käytännöistä tulee luopua.

Metsäteollisuus ry korostaa maaperän sopeutumiskykyä pitkäjänteisesti edistävien toimenpiteiden kehittämistä. Esimerkiksi Suomessa metsämaan pinnan käsittelyä on tutkimus- ja teknologiakehityksen myötä muutettu osana kestävää metsätaloutta. Maaperän vähäisempi rikkominen on suosinut useita varpukasvilajeja, kuten mustikkaa ja puolukkaa[1]. Maaperän kestävien käytäntöjen määrittelyssä on tärkeää ottaa huomioon kestävän toiminnan eri ulottuvuudet eli ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen näkökulma ja näiden keskinäiset riippuvuudet.

Tarvittavan jouston ja eri tavoitteiden yhteensovittamisen varmistamiseksi **Metsäteollisuus ry ehdottaa valtioneuvoston kantaa täsmennettäväksi siten, että direktiiviehdotuksen liitteen III listaus kestävän maankäytön periaatteista muutetaan selvästi esimerkinomaiseksi. Lisäksi Metsäteollisuus ry esittää, että ehdotuksen liitteen IV listausta huomioon otettavista ohjelmista, suunnitelmista, tavoitteista ja toimenpiteistä koskien maaperän kestävää käyttöä laajennetaan ottamaan huomioon myös muun muassa biokiertotaloutta koskevat politiikat.**

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja

[1] Operaatio Mustikka, 2022